

**ЦЕНТЪР ЗА
ПРИБШАВАЩО
ОБРАЗОВАНИЕ**

Всяко дете *има право*
да бъде прието и ценено.

Всяко дете *трябва* да бъде
прието и ценено.

Всяко дете *може* да бъде
прието и ценено.

Сега.

Ние работим за това.

КОИ СМЕ НИЕ?

Център за приобщаващо образование е неправителствена организация, която работи за утвърждаване на приобщаващата училищна среда като стандарт за качество в образованието. Подкрепяме училищата да се развиват като общности със споделени ценности и визия така, че децата да бъдат насърчавани да разгърнат способностите си и да превъзмогват трудностите, учителите да се чувстват подкрепени и уверени, че са ефективни и че могат да се справят с предизвикателствата, и родителите да поемат своята отговорност в партньорство с училището.

МИСИЯ

Ние вярваме, че всяко дете трябва да бъде приобщено и ценено. *Център за приобщаващо образование* работи за социално приобщаване и качествено образование за всички деца.

ЦЕЛИ

- Да подкрепим професионалистите в сферата на образованието при работата им с ученици с разнообразни образователни възможности и потребности, така че да се чувстват уверени да обучават и подкрепят децата ефективно и да създадат приобщаваща за всички училищна среда.
- Да повишим осъзнатостта и капацитета на образователните и социалните институции за осигуряване и спазване на стандарти за детска закрила и детско участие.
- Да повишим осведомеността и чувствителността на взимашите решения на национално и местно ниво по отношение на философията и проблемите, свързани с приобщаващото образование и детската закрила.
- Да привлечем интереса и подкрепата на гражданите на България, донорски организации и бизнес компании към каузи, свързани с качествено образование, безопасността на децата и детско участие.

Изминалата 2017 беше виелица. Толкова много различни неща довя, толкова ги смеси, така бързо се случиха, че даже се плаша дали и как 2018 ще я надмине. Почти всички бяха хубави и плодородни – много развитие в нашия Център, нови познания и идеи, нови пътища и пътеки.

Дали има едно научено нещо в целия този вихър, което да ми се струва най-важно? Има. Мисля, че трябва да си позволим да бъдем идеалисти. Че дори е задължително да сме идеалисти. Раз-

бира се, е много по-лесно да осмиваме, критикуваме и да сме справедливо недоволни – разрушаването ни е по-присъщо от създаването. Но ако имаме свои ценности, макар и в момента непопулярни, трябва да имаме и силата да ги споделяме. И вместо да се тюхкаме за липсата на смислени политики и действия в съвременното ни общество, да предложим различни такива. Никак не е малко да предложиш избор на тези, които търсят. Защото някой може и да поиска да пробва... И ако го направи, то ще е защото има избор. Този избор сме ние, идеалистите – с цялата си уязвимост и с цялата си сила.

Имаше и тъжни неща през изминалата година. Едни от най-тъжните бяха срещите ми с деца без мечти и със закоравели възрастни циници. От моите лични врагове усещането за безсилие е в челната четворка и точно то се появява при такива срещи под ръка с тъгата. За мен, ако едно дете няма мечти, ако не може, или по-лошо – не вижда смисъл да мечтае – значи цялото ни село, хора, цялото ни загубено село, което отговаря за това дете, се е провалило.

Навлизаме в тази година стремглаво (все пак тя е дъщеря на 2017), но с едно пожелание и с една молитва – да бъдем идеалисти и да няма деца без мечти.

Ива Бонева,
Изпълнителен директор, Център за приобщаващо образование

10 години ЦЕНТЪР ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ 10 от 10

1. С много говорене и работа наложихме термина **„приобщаващо образование“**.

2. С дейната ни подкрепа новият **Закон за училищното и предучилищното образование** въведе приобщаващото образование като част от своята философия и визия за качествено образование.

3. Домакинствахме най-големия международен форум за приобщаващо образование на **DISES**, а нашият изпълнителен директор Ива Бонева получи международната награда за лидерство за 2017 година.

4. С годините порасна и екипът ни – от трима на двацет.

5. Инициирахме създаването на **Професионална общност за приобщаващо образование** – неформална организация на хора, които работят в сферата на образованието и налагането на принципите на приобщаващото образование е част от личните им стремежи.

6. Поддържахме най-големия сайт за ресурси в сферата на приобщаващото образование – **priobshti.se**. И провеждаме едни от най-добрите обучения и курсове по темите приобщаващо образование, детска закрила, детско участие и глобално образование.

7. Годишните ни конференции за приобщаващо образование са среща на най-добрите професионалисти от света и България, приемачи приобщаващото образование за своя лична кауза.

8. Ежедневно защитаваме своите каузи – **Едно училище за всички, Училището има смисъл, Децата сигурни и защитени и Децата в големия свят**.

9. Създадохме първия български **Модел за изграждане на приобщаваща училищна среда** в рамките на програмата **„Едно училище за всички“** и разработваме методология за задържане на децата в училище по програмата **„Училището има смисъл“**.

10. Фондонабиращата кампания **„Жирафчето Живко и приятели помагат на деца със затруднения в ученето, прекарвали първите години от живота си в институции“** стана на 7 години, а онлайн магазинът **Слънчица** и пространството за консултации **Слънчевата къща** продължават да помагат на хиляди деца да учат по-забавно.

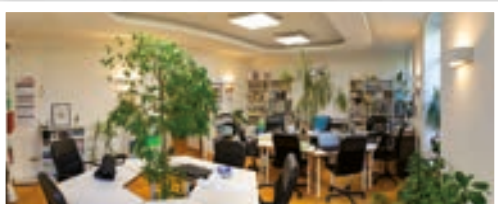
● ЛАНСИРАХМЕ НОВИЯ СИ САЙТ на три езика – български, английски и руски, и подновихме своята визуална идентичност.

● СТАНАХМЕ НА 10

1 ЦЕНТЪР ЗА
ПРИБЩАВАЩО
ОБРАЗОВАНИЕ
1 ГОДИНИ

● ПРЕМЕСТИХМЕ СЕ В НОВ СОБСТВЕН ОФИС, София, ул. „Княз Борис I“ 133.

● ОТПРАЗНУВАХМЕ РОЖДЕНИЯ СИ ДЕН в Studio 5 с приятели и съмишленици. Специален гост беше Стефан Вълдобрев.

● ПОЛУЧИХМЕ ПРИЗНАНИЕ ОТ КОЛЕГИ И ПРИЯТЕЛИ

Награда в категория „Организация с най-много публикации“ на НПО портал.

DISES взе решение изпълнителният директор на Център за приобщаващо образование Ива Бонева да бъде отличена с Международната награда за лидерство 2018 г.

Награда „Проект на годината 2016“ за Програма „Едно училище за всички“ на Фондация „Лале“.

През 2017 г. Център за
приобщаващо образование
работи с:

2542 директори на училища,
учители и специалисти

3475 родители

2763 деца

Карта на училищата, с които
работихме през годината:

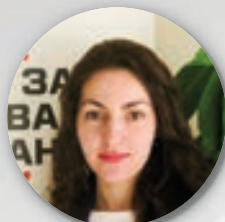

НАШИЯТ ЕКИП

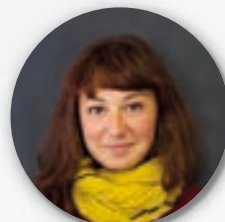
Ива Бонева
Изпълнителен директор

Антония Смокова-Токич
Ръководител обучения

Биляна Попова
Финансов и административен мениджър

Виктория Троянова
Специалист образователни методологии и развитие,
Психолог

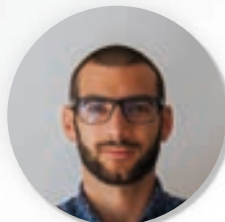
Деница Давидкова
Изграждане и развитие на общности, Училищна медиация

Десислава Колева-Станисловски
Специалист обучение и развитие

Димитър Лазаров
Ръководител стратегии, политики и програми

Добрин Георгиев
Координатор административни процеси

Евгений Димитров
Специалист обучение и развитие

Елисавета Тараkdжи
Специалист обучение и развитие

Елица Игнатова

Координатор програмна подкрепа

Камелия Илиева

Експерт комуникации и партньорства

Латинка Дучева

Мениджър комуникации

Лилия Аракчиева

Ръководител проект

Лилия Кръстева-Пеева

Ръководител проучвания и анализи, Мониторинг и оценка

Маргарита

Аспарухова-Кандиларова

Специалист образователни методологии и развитие

Стела Петрова

Главен счетоводител

Стефан Стефанов

Ръководител проект

Стефка Чинчева

Специалист обучение и развитие, Психолог

Цветан Кадиев

Ръководител проект

ЗАСТЪПНИЧЕСТВО

Приобщаващото образование – част от правото на образование за всяко дете

В края на 2016 г. влезе в сила Наредбата за приобщаващо образование. По наши наблюдения, в училищата не бяха осигурени своевременно финансови средства, методически помагала и достатъчно на брой качествени обучения за специалистите и учителите по места за реализиране на предвиденото в *Наредбата*. През пролетта на 2017 г. *Центърът* взе участие и в първата работна група, която да подготви предложения за редакция. Групата се обедини около нуждата *Наредбата* да бъде редактирана в три направления – намаляване на административната документация; ограничаване на ролята на родителите в процеса на подкрепа на децата; подобряване на междуинституционалната координация и въвеждане на крайни срокове за съдействие от институции, имащи отношение към подкрепата. В последствие, през лятото на 2017 г., новото ръководство на МОН взе решение да направи цялостна редакция на *Наредбата*, без да изчака и да оцени доколко и какво не работи. По наше впечатление, редакцията имаше за цел да намали цялостното напрежение около новия *Закон* и съпътстващите го стандарти, като Министерството положи усилия да чуе и да събере различни предложения за промяна.

В резултат, текстът бе приет като нова *Наредба за приобщаващо образование* през есента на 2017 г. За съжаление, съвсем малка част от предложенията на *Центъра* бяха приети. За останалите, очакваме да влязат в дневния ред на изпълнителната власт с цел да подкрепят детските градини, училищата и общините в хода на всекидневната им работа.

Какво трябва да се направи оттук насетне

Като най-належаща, смятаме нуждата да се инициира от МОН открита дискусия за изясняване на процеса и размера на финансиране на общата и допълнителната подкрепа в училище. Необходимо е обсъждане и предвиждане на подкрепа за училищата, които полагат допълнителни системни усилия за въвеждане на приобщаващи практики. Друг важен момент, върху който следва да се работи, е междуинституционалното сътрудничество и необходимостта от обмислени действия за неговото подобряване. Успешното въвеждане на приобщаващото образование и промяната на обществените нагласи спрямо него изисква взаимодействието на образователните, социалните и здравните структури на национално и на местно ниво.

Национален съвет за закрила на детето

Център за приобщаващо образование е сред новите 12 граждански организации, които са избрани за членове на Националния съвет за закрила на детето. Мандатът е със срок 2 години. Съветът е орган към Държавната агенция за закрила на детето с консултативни и координационни функции. Задачата му е да предлага, обсъжда и координира стратегическите приоритети в държавната политика за закрила на детето.

Участие в ключови събития, свързани с приобщаващото образование

През 2017 г. Центърът отговори на множество покани от висши учебни заведения (СУ „Св. Климент Охридски“; ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“), Министерство на образованието и науката и международни партньори (международната конференция на Съвета за изключителни деца в Бостън, САЩ) да представи резултатите от работата си по Програма „Едно училище за всички“ и да се включим в дискусиите относно приобщаващото образование в българското законодателство.

ЕДНО УЧИЛИЩЕ ЗА ВСИЧКИ

Едно училище за всички е нашата най-машабна и всеобхватна кауза, нашето *raison d'être*. Крайната ни цел е широко въвеждане и прилагане на принципите на приобщаващото образование.

Програма „Едно училище за всички“

AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION

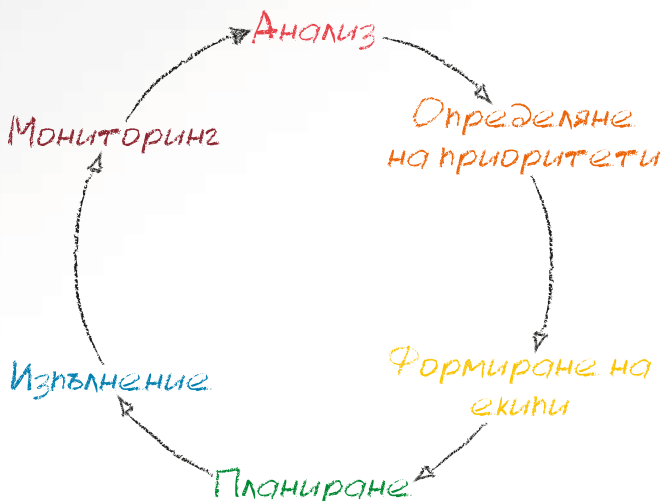
Програма „Едно училище за всички“ се осъществява в две фази в периода 2014-2019 г. с подкрепата на Фондация „Америка за България“.

В резултат от усилената работа на терен с пет партньорски училища през първата фаза на Програмата, ние създадохме първия български **Модел за организиране на училищните процеси за изграждане на приобщаваща училищна среда**.

Какво представлява Моделът?

Моделът предлага системен подход, който прилага принципите на организационното развитие и помага на общообразователното училище да планира и насочва собствените си ресурси и вътрешни процеси така, че да се развива като приобщаващо училище.

Моделът задава ясна рамка от шест последователни етапа на работа за прилагане на практика на философията на приобщаващото образование, като в същото време позволява вземането предвид на уникалните характеристики на всяко училище. Основните стъпки за работа по Модела са:

Те се управляват и координират от специално създаден за целта училищен лидерски екип, състоящ се от директора, заместник-директорите и ядро от учители и специалисти. За първата стъпка (Анализ) е важно участието на колкото се може по-голяма част от училищния екип, за да стартира промяната по обективен и включващ общи усилия път. Чрез разработения от Центъра Инструмент за самооценка училището определя кои са неговите приоритети за подобрене и развитие на политиките и практиките в следните четири области: (1) Училищно управление, (2) Педагогически практики, (3) Детска закрила и (4) Партньорство с родителите.

Приобщаващата училищна среда започва да се реализира на практика тогава, когато наблюдаваме напредък в изброените области и когато всички участници в училищния живот се чувстват като неизменна част от процеса на промяна – училищното ръководство, учителите и специалистите, родителите и учениците. Всеки от тях се нуждае от подкрепа и мотивация, а конкретно за училищния екип е необходима и специализирана помощ чрез обучения и консултации за осъществяване на промяната по възможно най-устойчивия и приобщаващ начин.

Какво се случи тази година или как приобщаваме с Модела от София до Добрич?

През 2017 г. включихме в Програмата нови 10 училища, избрани след конкурс в 3 етапа и започнахме заедно да изграждаме устойчива приобщаваща среда:

СУ „Нешо Бончев“

гр. Панагюрище,
обл. Пазарджик

СУ „Бачо Киро“

град Павликени,
обл. Велико Търново

ОУ „Христо Ботев“

с. Брестница,
обл. Ловеч

НУ „Хаджи Генчо“

гр. Тетевен,
обл. Ловеч

ОУ „Св. св. Кирил и Методий“

гр. Ветрен,
обл. Пазарджик

156 ОУ „Васил Левски“

гр. София,
кв. Кремиковци

ОУ „Пенчо Славейков“

гр. Димитровград,
обл. Хасково

97 СУ „Братя Миладинови“

гр. София

СУ „Любен Каравелов“

гр. Добрич

ОУ „Антон Страшимиров“

с. Бохот,
обл. Плевен

И продължаваме да работим с 3 от пилотните училища от Фаза 1:

ОУ „Св. св. Кирил и Методий“

гр. Ботевград

202 ОУ „Христо Ботев“

с. Долни Пасарел

104 ОУ „Захари Стоянов“

гр. София

На първо обучение и обща опознавателна среща в гр. Пловдив, училищата „ветерани“ от Фаза I приветстваха колегите си със съвети и споделен опит. Последваха две регионални срещи-обучения в гр. Трявна и гр. Баня, където обърнахме внимание най-вече на процеса на планиране и поставяне на постижими и мотивиращи цели.

Учители от 13-те партньорски училища участваха в уъркшоп „Управление на класна стая. Периоди на преход.“ с Джейкъб Хакет, преподавател в Университета Джорджия, САЩ, и докторант от Вашингтонския университет в Сиатъл, член на консултиращия екип по Модела. Фокусът беше върху идеи как да направим часовете по-интерактивни и интересни и да мотивираме учениците да участват в тях активно. Участниците изпробваха и техники за саморефлексия и самонаблюдение, които могат да приложат в класната стая.

В началото на учебната 2017/2018 година училищните екипи разработиха плановете за действие по области, съдържащи конкретни цели и дейности, които да реализират до м. юни 2018 г. През м. октомври и ноември 183 учители и специалисти, работещи по Модела, преминаха през тематични обучения по 4-те различни области от в зависимост от това за какво са избрали да насочат усилията си през годината.

Към Програма „Едно училище за всички“ Фаза II учредихме и **Борд на съветниците**, чиято основна цел е да генерира идеи и съвети за работата по Програмата. **Бордът** включва шестима изявили се експерти с различен опит в областта на образователните и социални политики: журналиста **Екатерина Попова** с опит в ПР на държавния сектор; **Благовеста Борчева** – държавен експерт в дирекция „Приобщаващо образование“ в МОН; директора на Български център за нестопанско право и бивш председател на ДАЗД **Надя Шабани**; **Стефан Мичев** – бивш дългогодишен директор на ОУ в гр. Троян; **Елена Атанасова** – програмен директор „Мониторинг правата на децата“ в УНИЦЕФ България; **Цветелина Йосифова** – основател и директор на Центъра за култура и дебат „Червената къща“ с богат опит в психотерапията.

За 2017 г. можем да се похвалим и с **3 издания** в помощ на учителите в област „Педагогически практики“:

- „Входна тетрадка на учителя на първи клас“
- „Тетрадка на учителя на първи клас“
- „Тетрадка на учителя на пети клас“

Трите тетрадки съдържат инструменти, които подпомагат учителя да идентифицира затрудненията и силните страни при ученето в преходните периоди на първи и пети клас, както и помагала с идеи за подкрепа в клас и у дома.

УЧИЛИЩЕТО ИМА СМИСЪЛ

Училището има смисъл е нашата кауза-програма за отварянето на училището към местната общност и подкрепящата бизнес среда, така че децата да открият своята мотивация да учат и училището да придобие конкретен смисъл специално за тях.

Програма „С поглед в бъдещето – училището има смисъл“

Програмата се осъществява в партньорство със СУ „Христо Смирненски“ в гр. Брезово и СУ „Георги Бенковски“ в гр. Тетевен от 2016г. до 2019г. и е финансирана от датската фондация “Velux”.

THE VELUX FOUNDATIONS

VILLUM FONDEN × VELUX FONDEN

Какво прави Програма „С поглед в бъдещето – училището има смисъл“

Програмата разработва методология и инструмент за задържане на децата в училище чрез повишаване на мотивацията им за учене и придаване на практическа стойност на наученото в час. Това се случва чрез доброволна и дългосрочна работа на деца в шести клас с професионалисти и бизнеси от местната общност. Посещенията при тях се провеждат заедно с учител, който преподава предмет от съответната научна област. Работата на учителя е да свърже практическите занимания с учебния материал.

Програмата се фокусира върху мотивацията на децата да учат и върху необходимостта по-широката общност – от родители, учители, образователни институции, местни професионалисти, да поемат споделена отговорност за прехвърляне на мост между училището и професионалния живот на децата.

Какво ни се случи през 2017:

- Учениците от гр. Брезово и гр. Тетевен проведоха 156 занятия с професионалистите и учителите по избраните от тях професионални направления.
- В началото на 2017-та направихме обща среща заедно с учителите и техните партньори-професионалисти, на която обсъдихме успехите, трудностите и плановете за предстоящата година.

• **Стартирахме заснемането на филм за Програмата** и посветихме 12 снимачни дни на интервюта с децата, професионалистите и учителите, както и заснехме заниманията на децата с професионалистите.

• **Организирахме летен лагер на морето за 80 деца** от двата града. В рамките на 6 дни освен че много играхме, се учихме да ни бъде добре заедно. Проведохме с децата дълбочинни интервюта, които анализирахме и обобщихме.

• **Две закриващи събития, с които шестокласниците показаха какво им се е случило** през изминалата учебна година и две откриващи събития за „добре дошли“ на новите шестокласници в „Училището има смисъл“.

• **Събрахме голямо количество данни** – анкети и интервюта с учениците, родителите и учителите, за да намерим най-верния път в реализирането на Програмата.

• **Решихме да продължим работа със седмокласниците, преминали през програмата**, за да развием в тях допълнителна мотивацията и усещането им за успех, постигнат със собствени сили. Седмокласниците разработиха собствени проекти за промяна на училищната среда, които ние финансирахме.

Виж заниманията и интервюта на децата в нашия видеоклип:

Резултати след първата година работа на терен:

70% от децата заявяват, че училището е станало по-интересно за тях вследствие на работата си по **Програмата**.

С **69%** се е увеличила готовността на специалистите да отделят собствени средства за продължаване на **Програмата** вследствие на едногодишната им работа с децата.

С **9%** са се увеличили родителите, които търсят индивидуален контакт с училището.

50% от учениците са увеличили знанията си по предметите, свързани с участието си в **Програмата**.

С **20%** са намалели отсъствията на децата в сравнение с броя отсъствия на същите деца предходната година.

С **20%** са се увеличили родителите, които смятат, че е добре детето им да изготви отсега план за живота си.

С **13,5%** са се увеличили учителите, които търсят личен контакт с родителите.

27% от учениците са променили мечтите си вследствие на участието си в **Програмата**.

Междинна оценка за Програмата на външен за организацията експерт:

• **Програмата** засилва потенциала на училището да привлича за общи дейности местните общности; на учителите да обогатят педагогическите си умения и да проявят лидерски качества; на родителите да изоставят затвореността си и да се включат по-активно в обучението на децата си; на децата да следват мечтите си и да правят осъзнати и информирани избори.

• **Програмата** развива нагласа и умения за гражданско поведение в училищната среда.

• Програмата насочва участниците в нея към преодоляване на предизвикателствата, нагласите и поведението, което води до застой във всяка от групите. Тя предизвиква инерцията, пасивността, затвореността, безразличието, конформизма и страха.

• До този момент Програмата е показала резултати, които я правят подходяща за развитие в по-голям мащаб. Окончателните данни и техният анализ ще покажат конкретните стъпки за бъдещото ѝ развитие.

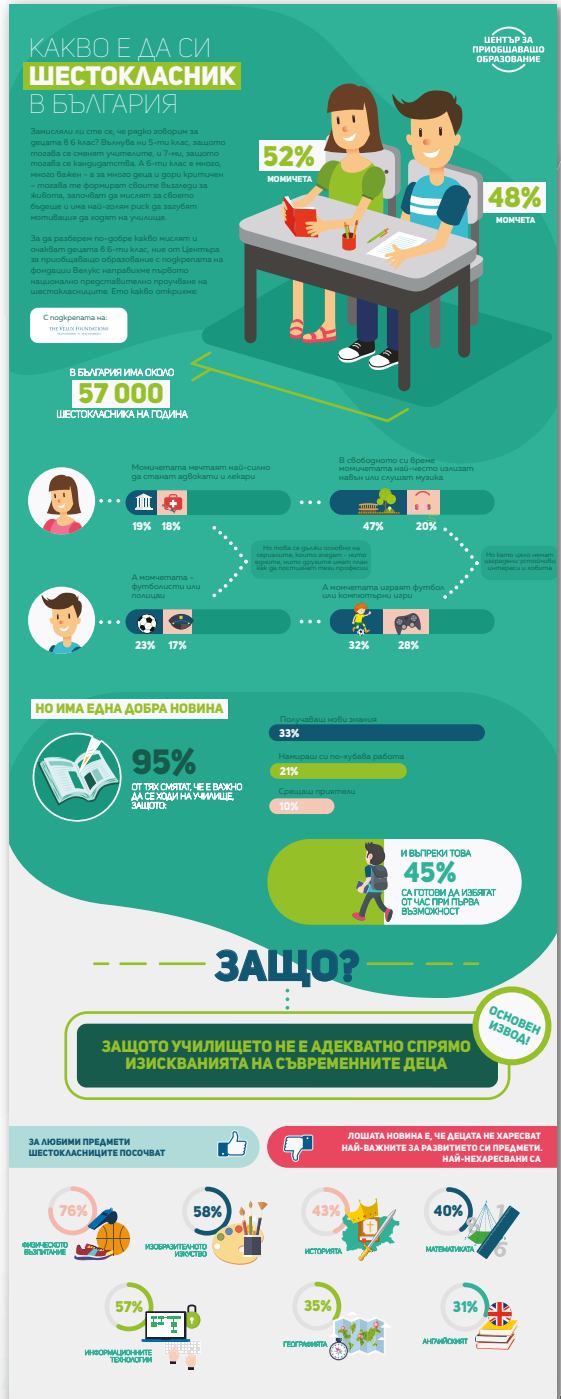
Какво е да си шестокласник в България?

Малко преди началото на учебната година представихме детайлна инфографика с резултати от национално представително проучване за нагласите на шестокласниците в страната.

Основни акценти от изследването:

- **46%** от децата смятат, че важни предмети (като математика, история, география, английски) са напълно безинтересни;
- Любимите предмети са физическо възпитание (**76%**), рисуване (**57%**) и музика (**56%**);
- **95%** смятат, че е важно да се ходи на училище, а **79%** харесват учителите си;
- Не агресията е най-големият проблем на децата (едва **18%**), а страхът от провал в ученето (**56%**).
- **23%** от шестокласниците живеят в крайна бедност, а **18%** имат трудности с българския език.

Изследването посочва също, че **30%** от шестокласниците у нас са в риск да загубят интерес към ученето и дори да отпаднат от училище.

В тази връзка Център за приобщаващо образование споделя няколко препоръки:

- Често да се демонстрира на децата защо това, което учат, е важно и как може да се приложи в живота;
- Да се въведат повече практически занятия и уроци, свързани с учене чрез правене;
- Да се преподава извън класната стая, в среда, свързана с темите на урока. Училището да се отвори навън и при всяка възможност да среща децата с хора извън училището, защото в местната общност има голям неизползван ресурс, който училището може да привлече.

ОСНОВНАТА ПРИЧИНА Е, ЧЕ

ДЕЦАТА НЕ РАЗБИРАТ КАКВА Е ПОЛЗАТА ОТ ТЕЗИ ПРЕДМЕТИ И НАЧИНИТ НА ПРЕПОДАВАНЕТО ИМ Е СКУЧЕН

Това означава, че класно-урочната форма на преподаване масово се проваля да възбуди децата за учене, и дори на част от тях се в риск да загубят интереса си към най-важните предмети за своето развитие.

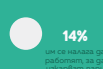
ОСВЕН ТОВА НАЙ-ГОЛЕМИТЕ ИМ СТРАХОВЕ СА СВЪРЗАНИ С УЧИЛИЩЕТО:

57% се отзовават, че ще се провалят в учението – това им пречи да растат уверени в себе си

37% се тревожат от подценяване на стъпки – това им пречи да растат уверени в себе си

18% се боят от загуба в училището – това им пречи да изградят лично достойнство

И КАТО ДОБАВИМ КЪМ ТОВА ФАКТА, ЧЕ

Се оказва, че поне 30% от шестокласниците в България са в риск да изгубят мотивация за учене или дори да прекъснат образованието си

А това не бива да случва!

ЗАТОВА ЕТО НЯКОЛКО ПРОСТИЧКИ НЕЩА, КОИТО, АКО СЕ СЛУЧВАТ ПО-ЧЕСТО В УЧИЛИЩЕ, ЩЕ СЪБЪДАТ ИНТЕРЕСА НА ДЕЦАТА КЪМ УЧЕНИЕТО:

ЧЕСТО ДА СЕ ОБЯСНЯВА НА ДЕЦАТА ЗАЩО ТОВА, КОЕТО УЧАТ, Е ВАЖНО И КАК МОЖЕ ДА СЕ ПРИЛОЖИ В ЖИВОТА

ДА СЕ ВЪВЕДАТ ПОВЕЧЕ ПРАКТИЧЕСКИ ЗАНИЯТИ И УРОЦИ, СВЪРЗАНИ С УЧЕНЕ ЧРЕЗ ПРАВЕНЕ

ДА СЕ ПРЕПОДАВА ИЗВЪН КЛАСНАТА СТАЯ, В СРЕДА, СВЪРЗАНА С ТЕМИТЕ НА УРОКА. УЧИЛИЩЕТО ДА СЕ ОТВОРИ НАВЪН И ПРИ ВСЯКА ВЪЗМОЖНОСТ ДА СРЕЩА ДЕЦАТА С ХОРА ИЗВЪН УЧИЛИЩЕТО, ЗАЩОТО В МЕСТНАТА ОБЩНОСТ ИМА ГОЛЯМ НЕИЗПОЛЗАН РЕСУРС, КОИТО УЧИЛИЩЕТО МОЖЕ ДА ПРИВЛЕЧЕ.

Виж инфографиката в детайл:

ДЕЦАТА – СИГУРНИ И ЗАЩИТЕНИ

Сигурността на децата е една от най-значимите каузи на Център за приобщаващо образование. Осигуряването на вътрешно-организационна политика и процедури за осигуряване на закрила на децата при злоупотреби от страна на връстници и възрастни е важна част от процеса на изграждане на приобщаваща среда и Центърът работи целенасочено за популяризиране на тези стандарти в българските образователни институции.

Като Регионален център на глобалната мрежа *Keeping Children Safe*¹ за Източна Европа акцент в работата ни продължава да бъде предоставянето на подкрепа за други организации за въвеждане и засилване на вътрешно-организационните мерки за детска закрила.

**Keeping
Children
Safe**

Петдневен уъркшоп, предназначен за екипите на SOS Детски селища в Русия и бившите страни от региона на ОНД на тема „Вътрешноорганизационно разследване“.

В България проведохме уъркшопи за 11 организации, включени в българския акселератор за социални предприемачи „Промяната“ (*Reach for Change*) за въвеждане на минимални мерки за закрила при работа с деца.

Приключихме и шестмесечния процес на оценка и подкрепа в разработването на мерки и политика за закрила на организационно равнище на всички 19 финансирани от Фондация Оук български организации.

Подкрепихме колегите ни от *Института за социални дейности и практики (ИСДП)* в процеса на превод и адаптация на ръководство, което очертава минимални стандарти за закрила на децата в образователните институции заедно с двудневно обучение за представители на петте регионални подразделения на ИСДП, насочено към развиване на базисни обучителни компетентности по темата за закрила на децата.

---

¹ *Keeping Children Safe* – „Да опазим децата в безопасност“ е активна международна мрежа, основана през 2001 г., за да представлява ангажимента на организации, които работят със и за деца по света да закрилят децата чрез прилагането и популяризирането на набор от ясни и изчерпателни стандарти за закрила, които всяка организация може и трябва да следва.

На ежегодната конференция на членовете на международната мрежа на *Keeping Children Safe*, която се проведе през месец май в Лондон, *Центърът* представи своя опит от работата с училищата партньори по програма „Едно училище за всички“, които работят с наша помощ за изграждане и осигуряване на безопасна и спокойна среда за децата и възрастните в тях.

Партньорските ни училища преминаха обучение за разработване на процедури за оценка и превенция на риска, докладване на опасения, подбор и наемане на персонал, етични норми на поведение при работа с деца, управление на информацията и комуникацията, обучение, мониторинг и оценка на ефективността на предприетите инициативи. Всички тези документи и дейности гарантират, че организацията полага усилия, за да не допусне в работата си условия за каквато и да е форма на насилие над дете.

Ако имате съмнение за насилие над дете, на сайта на *Центъра* можете да попълните онлайн въпросник и да разберете дали съмненията ви са основателни и дали трябва да подадете сигнал. Въпросниците могат да бъдат използвани от широк кръг от хора, които работят с деца – учители, възпитатели, училищни психолози, социални работници, работещи в сферата на социалните услуги за деца и семейства, полицаи, лекари и други, както и от родители, роднини и близки.

<http://www.cie.bg/bg/imalinasilie>

ПРОФЕСИОНАЛНА ОБЩНОСТ ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

На 10 февруари 2017 г. **Център за приобщаващо образование** иницира създаването на **Професионална общност за приобщаващо образование**. *Общността* неформално обединява хора с общи интереси и споделени ценности в сферата на приобщаващото образование. *Общността* наброява над 60 члена, сред които директори, учители, психолози, логопеди, университетски преподаватели, ресурсни учители, училищни медиатори и други. Те се събират 3 пъти годишно на двудневни пленарни сесии, където обменят опит и обсъждат казуси от своята практика.

Фокус на работата на *Общността* е промяна на нагласите, усъвършенстване на законовата рамка и подпомагане на училищните практики с цел по-добро разбиране и налагане на принципите на приобщаващото образование.

Една от задачите, които сме си поставили като *Професионална общност за приобщаващо образование* е да обсъждаме и излагаме публично становища по актуални теми и въпроси, свързани с приобщаващото образование.

През 2017, освен учредителното събрание, *Общността* проведе две изнесени работни срещи – през юни и октомври, от които излезе с позиции по въпросите за училищната агресия и отпадащите ученици.

Агресията в училище – санкции и превенция. Можем ли да работим с алтернативи на наказанието?

Позицията на *Общността* е, че агресията в училище става важна обществена тема единствено след случаи, които са публично отразявани. Често, когато се говори за агресия, фокусът е върху санкциите без да се коментират нейните първопричини и как тя да бъде предотвратена. Членовете на *Общността* излагат своите наблюдения и предложения, произлезли от дългогодишния им опит и ежедневната работа на терен в 7 основни точки:

- Агресията и мястото на училището в живота на децата;
- Дефинирането и реакциите на агресията;
- Различните агресори;
- Необходимите специалисти;
- Включването/ролята на децата;
- Включването/ролята на родителите;
- Ролята на институциите.

Как, освен децата, да върнем в класните стаи и смисъла от ученето?

Данните за отпадащи ученици и ниската им мотивация да развият своя потенциал в училище са дълбоко притеснителни. Зададохме си въпроса „Къде грешим всички?“ и въпросите се оказаха повече от отговорите. Събудихме своята чувствителност да анализираме и реагираме своевременно на тревожните сигнали около нас.

- Как децата учат?
- Какви задачи преследва училището?
- Какво децата трябва да учат?
- Как подкрепяме децата?
- Родителите – пречат или помагат?
- Учителите – трябва ли и могат ли да се променят?

Като *Професионална общност за приобщаващо образование* ни се иска всеки път, когато изготвяме политики и механизми, да се връщаме отново към смисъла на общественото образование. Какви възрастни искаме да станат нашите деца? Какво искаме да знаят и могат? Какво искаме да им се случва, докато порастват? Удържането на смисъла ни предпазва да изчерпим енергията си за решаване на отделни проблеми и да загубим същината на ученето, а именно – разгръщане на всеки един и на всички заедно като едно цяло.

КОНФЕРЕНЦИЯ ПРИБОЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ 2017

Петата годишна конференция на **Център за приобщаващо образование** (9-ти декември 2017 г., **Интер Експо Център**, София) събра над 300 директори, учители, родители и специалисти, с посланието: *Училището не е само в процеса на приобщаване*. В областта на образованието, приобщаването включва създаването на връзки между училищата и заобикалящите ги общности. Процесът на приобщаване е успешен, когато всички – училищен екип, родители, партньорите в общността като местни институции, бизнеси, неправителствени организации – участват заедно.

Конференцията откри **Деница Сачева**, зам.-министър на образованието и науката; **Н.П. Сьорен Якобсен**, посланик на Кралство Дания в България; **Марина Кирова**, съветник „Икономическо управление и Европейски семестър“, Представителство на Европейската комисия в България; и **Наталия Митева**, програмен директор „Образование“, Фондация „Америка за България“.

с подкрепата на:

THE VELUX FOUNDATIONS
VILLUM FONDEN × VELUX FONDEN

AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION

unicef
for every child

Специалните гости на конференцията Дарел Кол и Лаша Стордър (Career Trek, Канада) разказаха как мотивират младежи от канадската провинция Манитоба да продължат да учат чрез поредици от срещи в различни професионални сфери.

Център за приобщаващо образование представи програмата „С поглед в бъдещето – училището има смисъл“, която разработва методология за задържане на децата в училище чрез повишаване на мотивацията им за учене и придаване на практическа стойност на наученото в час и се провежда в партньорство със СУ „Христо Смирненски“ в гр. Брезово и СУ „Георги Бенковски“ в гр. Тетевен.

В три панелни дискусии беше проследено как и защо е важно училището само да привлича партньори; защо ролята на бизнеса е важна за повишаване на мотивацията на децата да продължат образованието си и да подпомогне изграждането на една жизнена и активна местна общност; как училищата да развият пълноценни партньорства с институциите на местно ниво, които водят до дългосрочни работещи практики.

Всички – училище, родители, местна общност и общественост, искаме качествено образование или децата да се научат да разбират себе си и света около тях. Затова нашата най-важна цел е не просто децата да не отпаднат от училище, а за децата да не отпада смисълът да ходят на училище.

В рамките на събитието беше организирано и изложение на организации в сферата на образованието, които представиха свои материали и дейности.

Виж нашия клип от събитието:

Международна кръгла маса „Приобщаване на всички деца в променящия се свят“

През тази година се проведе за първи път в България най-голямото международно събитие по темите на приобщаващото образование. От 25 до 30 юни 2017, Център за приобщаващо образование беше домакин и съорганизатор на ежегодната среща на *DISES* (Дивизия за международно специално образование и услуги). Като част от семейството на американската асоциация на учители – Съвет за изключителни деца (*Council for Exceptional Children*), *DISES* работи за насърчаването на международната комуникация, сътрудничеството и напредъка в образованието и услугите за деца със специални потребности и/или с изяви дарби и таланти.

Събитието събра над 80 професионалисти от 9 страни и 5 континента, които обсъдиха процесите и проблемите пред приобщаващото образование, свързани с работата с имигранти, пристигащи от конфликтни зони и предизвикателствата пред ромското население. По време на едноседмичния си престой в България представителите на *DISES* се срещнаха с български образователни експерти и учители, за да чуят за тяхната работа по прилагане на приобщаващи педагогически практики и проведеха поредица от уъркшопи в гр. Тетевен.

„Това международно събитие дава възможност на експерти по приобщаващо образование от целия свят да се срещнат на едно място, да обменят добри практики и нови идеи. Приобщаването е философия и разбиране, че различието е ценност. Уважението, толерантността, съпричастността са фундаментални ценности, които са в основата на това общество ни да бъде единно и приобщаващо.“, каза Ива Бонева, изпълнителен директор на Център за приобщаващо образование и член на Борда на *DISES*.

НАЦИОНАЛНА КАМПАНИЯ „ДНИ НА ПРИОБЩАВАНЕТО“ 2017

Втората национална кампания за популяризиране на принципите и философията на приобщаващото образование „Дни на приобщаването“ 2017 се проведе от 5 април до 27 май 2017 г.

В центъра на вниманието тази година беше приобщаващият учител. Конкурсът „Учителят, който обича всички“ предизвика ученици от цялата страна да направят изненада на своя любим учител и да я заснежат в кратко видео. Получихме 10 клипа, а най-добрият спечели за създателите си издигане с балон над София.

Чрез получените практики в конкурсите „Приобщаващи практики в класната стая“ и „Практики за приобщаване на широката общност към училищния живот“ показахме, че приобщаващото образование е процес на промяна на училищната среда, основан на уважението и приемането на другия. Доброто управление на училищните процеси прави така, че децата да развиват способностите си и да превъзможват трудностите, учителите да се чувстват насърчени и уверени, че могат да се справят с нарастващите предизвикателства, а родителите да поемат своята отговорност в партньорството с училището.

Популярният млад влогър Крис Захариев застана зад кампанията и приобщаващото образование като кауза. Дните на приобщаването завършиха с голям празник в Южния парк.

Виж нашия клип
от събитието:

Най-силният човек в България

В Деня на народните будители стартирахме кампанията „Най-силният човек в България“. И отново в центъра на вниманието беше българският учител. С вдъхновяващо видео показахме значимата роля на учителя за това децата да ходят с желание на училище, да се развиват и да имат щастливо детство.

Видеото поднася по изненадващ начин историята като започва с въпроса „Кой е най-силният човек в България“ и кадри от тренировка на балканския шампион по културизъм (Скопие, 2007 г.) Богомил Йорданов. След това обаче неочакваният сюжетен завой изненадва зрителите. В образа на българския учител, който се оказва най-силният човек, прекрасно се вписа актрисата Албена Ставрева.

Кампанията предизвика много споделяния и положителни коментари. Можете да видите клипа отново на www.cie.bg, Кампании

Виж клипа
„Най-силният човек в България“

Кампания „Новите наши любими места“

През април 2017 г., съвместно със 104 ОУ „Захари Стоянов“, София и ОУ „Васил Левски“, Плевен, стартира фодонабиращата кампания „Новите наши любими места“. Нейната цел е да подкрепи двете училища в стремежа им да направят своята среда по-приобщаваща.

С набраните средства 104 ОУ ще подпомогне създаването на спортна площадка с фитнес уреди и провеждането на детска академия „Приобщаващ лидер“, а училището в Плевен ще изгради библиотека.

Кампанията продължи до края на януари 2018 г. Финансовата подкрепа за нейното реализиране е предоставена в рамките на проект „Продължаваща и разширена подкрепа за организациите на гражданското общество“, финансиран от Фондация „Америка за България“ и изпълняван от „Български център за нестопанско право“.

Повече за кампанията: www.cie.bg, Кампании

Виж клиповете от кампанията:

НА НИКОГО НЕ МУ ПУКАШЕ ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Започнахме това изследване, за да проследим качеството и интензивността на дебата за приобщаващото образование през последните три и половина години - периодът от стартиране на общественото обсъждане на новия Закон за предучилищното и училищно образование през 2014 г. до превръщането на темата в една от централните за обществената дискусия за образованието през 2017 г.

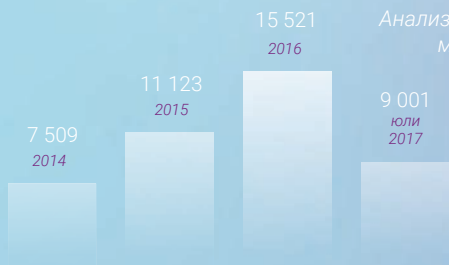
За да го направим, анализирахме 43 154 медийни материала за периода от 2014 до 2017 г. (до юли вкл.), които са свързани с темата за приобщаващото образование и съдържат ключови думи като „приобщаващо образование“, „достъп до образование“, „деца с увреждания“ и др.

ПО ГОДИНИ

43 154

СПОРЕД МЕДИЯТА

Анализирани медийни
материала

114

Радио

326

Телевизия

4 774

Преса

37 940

Интернет

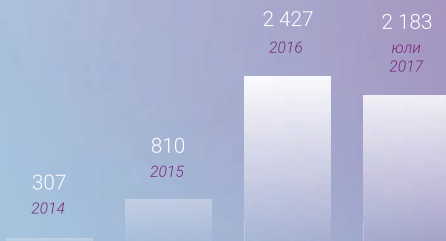
СПОМЕНАВАНИЯ В МЕДИИТЕ

Приобщаващо образование

5 727

Общо

Така открихме, че темата „приобщаващо образование“ изминава пътя от поредната нова и изглеждаща преходна тенденция в българската образователна система до наложил се термин, с който и институции, и медии, и обществото си служат свободно. Само за 3 години от приобщаващото образование започват да се вълнуват всички, а медийните публикации, свързани с него, се увеличават десетократно.

РАЗВИТИЕ

Контент-анализ на медийното съдържание, свързано с приобщаващо образование за периода 2014 – юли 2017 г.

2014

Две теми: Извеждането на изоставените деца от институциите и внасянето на законопроект за предучилищно и училищно образование. Почти не се говори за агресия в училище, нито за приобщаващо образование. *Център за приобщаващо образование* (ЦПО) и приносят му в областта присъстват по повод конкретни негови събития.

2015

Основната тема е обсъждането и приемането на Закона за предучилищно и училищно образование (ЗПУО), който постановява, че приобщаващото образование е част от правото на образование (чл. 7). *Центърът* се включва активно в обществените обсъждания.

2016

Годината на приобщаващото образование. Влиза в сила ЗПУО. Трикратно се увеличава броят на медийни публикации със споменавания на „деца с увреждания/специални нужди“. Материалите по темата приобщаващо образование са десет пъти повече. През цялата година *Център за приобщаващо образование* провежда инициативи, напр. „Дни на приобщаването“, разяснителни кампании и др., и е постоянно в ползрението на медиите.

2017 (до юли вкл.)

Терминът „приобщаващо образование“ е широко приет в общественения език. Агресията в училище е все по-широко отразявана тема. С национална кампания, която има широко медийно отразяване, *Центърът* търси „Учителят, който обича всички“.

ПЪРВИЯТ ГОЛЯМ УСПЕХ ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ Е ПОСТИГНАТ

Докато през 2014 терминът „приобщаващо образование“ се споменаваше основно в публикации, свързани с дейността на Центъра за приобщаващо образование, през 2017 той е общоприет и широко използван. Цялостният принос на ЦПО се отразява от медиите коректно. Това за нас са сигурни показатели, че сме успели да постигнем една от основните си цели. Анализът сочи, че Центърът се е превърнал в ключов участник в обществената дискусия по темата „приобщаващо образование“.

Постигнатата популярност и интерес към темата са добра основа за предстоящата сериозна работа по осигуряване на качествено приобщаващо образование за всяко дете. Част от задачите са ясно дефинирани от самите медии:

- Училището е все още неподготвено за това да приеме всяко дете. Отвън то изглежда разделено на директор и учители, които от своя страна се боят от родителите.
- Липсва диалог родители–училище. Повечето родители не обръщат достатъчно внимание на децата си, не контактуват с институциите, с другите родители, с учителите, но в кризисни моменти „взимат нещата в свои ръце“;
- Институциите нямат предварителна подготовка при приемане на нормативни документи, поради което при натиск отстъпват от заявени намерения и позиции.

В същото време все още не е започнала дискусията по същество за приобщаващото образование като платформа за организиране на реформата в образователната система.

1 779

ЦПО в медиите

249
2014

343
2015

767
2016

420
юли
2017

Цялото изследване вижте на:

www.priobshti.se

www.cie.bg

Онлайн курс „Запознаване с приобщаващото образование“

Център за приобщаващо образование подготви и лансира **безплатен онлайн курс „Запознаване с приобщаващото образование“** в помощ на **учители, директори и специалисти**. Курсът стартира през октомври 2016 г. и за миналата една година е завършен от над 1000 души, от които половината са учители, а една четвърт са студенти. Участниците споделиха, че курсът е бил изключително полезен за тях, за да разберат същността и смисъла на приобщаващото образование и да подредят за себе си този процес. Колкото повече учители, студенти и директори се запознаят с философията и принципите на приобщаващото образование, толкова по-всеобхватен и с разбиране ще се случи процесът за изграждане на приобщаваща училищна среда.

The advertisement features a background of educational icons in orange and blue. The main text reads: "Запознаване с приобщаващото образование" (Getting to know inclusive education). Below this is the URL "priobshti.se/trainings" and a purple button with the text "ВКЛЮЧИ СЕ" (Join) and a hand cursor icon. Underneath the button, it says "БЕЗПЛАТЕН ОНЛАЙН КУРС" (Free online course). In the bottom right corner, there is a logo for the "ЦЕНТЪР ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ" (Center for Inclusive Education) and the "AMERICA FOR BULGARIA FOUNDATION" logo.

Вижте какво казаха
самите учители за курса:

Можете да се регистрирате за курса на
www.priobshti.se, раздел *Обучения*

ДЕЦАТА В ГОЛЕМИЯ СВЯТ

Глобалното и приобщаващото образование са двете страни на една и съща монета.

От една страна се фокусираме върху детето – да го подкрепим и развием неговия потенциал. От друга – учим детето как то, неговите решения и действия се отразяват на целия свят и на всички други в него.

Онлайн инструмент Зелени идеи за туризма в Европа

През 2017 безплатният образователен онлайн инструмент **Зелени идеи за туризма в Европа** стана достъпен за широката публика на адрес www.greentourism.eu.

Инструментът получи своята завършеност и цялост в рамките на три международни срещи-обучения във всяка от страните на партньорите – Финландия, Естония и България. Участници в обученията бяха професионалисти и преподаватели от сферата на туризма. Първата се проведе под домакинството на *Stockholm Environment Institute – Tallinn*, в курортния град Перну. В петте дена бяха обсъдени

теми като туризмът и влиянието му над околната среда, „зелени“ марки, екомапинг, мисловни карти, глобално образование, добри примери за устойчиви хотели, *инструмента GIFT for Europe* и функциите му. Акценти бяха представяне на марката за „зелена“ електроенергия EKO Energy Finland, екомапинг упражнение в хотел Хедон СПА, посещения на колежа в Перну и на националния парк Сома.

Следващата среща, организирана съвместно от *Център за приобщаващо образование* и *Екосистем Юръп* се проведе в Арбанаси, а темите отново бяха тенденции в устойчивия финландски туризъм; практиките на Био хотел Моравско

Село; екомапинг упражнение в хотел Рачев Резиденс; технология за управление на достъп и енергия в хотели на компания Калиром; изследване на еко пътека Арбанаси – Велико Търново и посещение на крепостта Царевец.

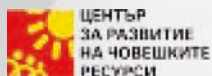
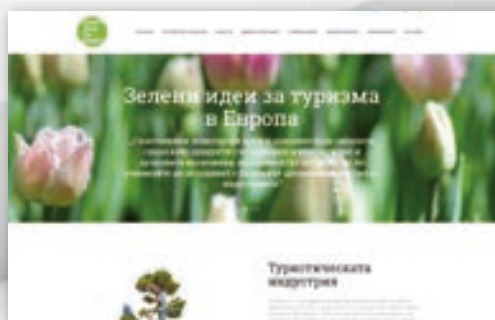

Последната среща, под домакинството на партньорите от Финландия – *Context Learning*, се проведе в старата столица Турку, а акцентите бяха: финландската марка за устойчиво управление на хотели GreenKey; тенденции в селския туризъм във Финландия, социално отговорно и съобразено с природата управление на световноизвестния увеселителен парк Moominworld; посещение на Наантали.

В края на годината бяха проведени серия събития, които запознаха директори и преподаватели, професионалисти и предприемачи от бранша с функциите на инструмента и ползите от въвеждането му в учебни програми и обученияя.

Съдържанието на инструмента е бесплатно и достъпно на www.greentourism.eu. За да имате пълен достъп до функциите на инструмента, насочени към обучители и преподаватели, създайте своя акаунт и се свържете със Стефан Стефанов на s.stefanov@cie-bg.eu

Проектът Green Ideas For Tourism for Europe, споразумение 2015-1-BG01-KA202-014314, е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Това съобщение отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържанието, което се съдържа в нея информация.

Слънчевата къща

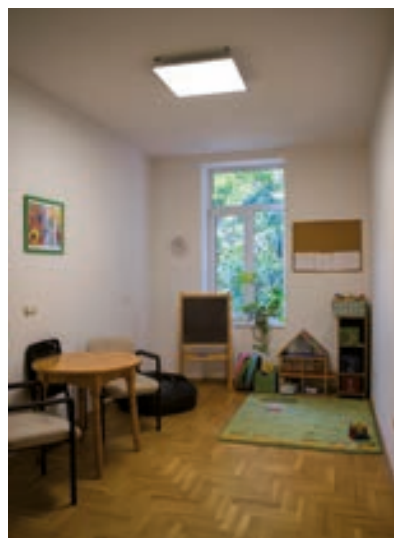
„Слънчевата къща“ не е истинска къща, а специално обособено цветно и уютно пространство, създадено от *Центъра* за индивидуална консултативна работа с деца на възраст от 3 до 18 г.

Поводите за насрочване на консултация са различни и строго индивидуални, което понякога допълнително затруднява решението на родителите с какъв точно специалист да се консултират, тъй като дадена проява може да бъде както централен симптом на едно нарушение, така и последствие или във връзка с нещо друго, което наблюдаваме у детето.

Специалистите, с които ние работим са психолог и екип от логопед и специален педагог. Спрямо конкретния случай и потребности на всяко дете, може да е необходима една или повече сесии, както и по-продължителна терапевтична работа.

Преди да се срещнете лично, на www.cie.bg, *раздел Слънчевата къща* можете да се „запознаете“ с тях, тяхната професионална компетентност и опит, както и да видите описание на начина им на работа и случаите, в които могат да Ви бъдат полезни.

В случай, че е необходима консултация с колега или със специалист с какъвто *Центърът* не разполага, се стараем да съдействаме на родителите с информация и препоръка.

На www.priobshti.se можете да откриете допълнително полезна информация и насоки за предстоящата Ви среща и работа със специалист.

Препоръчваме Ви статиите:

„Към кого да се обърнем за консултация и терапия?“,
Маргарита Аспарухова-Кандиларова

„Каква е разликата между психолог, психиатър и психотерапевт?“,
Стефка Чинчева

„Колко е важно за децата да знаят каква е ролята на специалиста?“,
Маргарита Аспарухова-Кандиларова

„Работа с психолог – колко е важна ролята на родителите?“,
Стефка Чинчева, Маргарита Аспарухова-Кандиларова

„Какво е реалистично или не да очаквате от терапевта, който работи
с Вас или детето Ви?“, Стефка Чинчева

През 2017 в
Слънчевата къща
са реализирани **277**
консултации

От тях
65 са резултат
от фондонабиращата
кампания „Жирафчето
Живко и приятели помагат
на деца със затруднения в
ученето, прекарвали първите
години от живота си в
институции“

Жирафчето Живко

Какво правим с набраните средства от тази кампания?

Предоставяме логопедична и психологична помощ на осиновени или настанени в приемна грижа деца, които са прекарвали първите години от живота си в институции.

На www.cie.bg, **Кампании** можете да се запознаете с историята и условията на кампанията, както и с критериите за включване на нови деца.

Защо избрахме тази кауза?

Наличието на семейство не може да компенсира липсата на достатъчно добри грижи в тези толкова важни за детското развитие първи години от живота. Престоят на децата в институции се отразява на тяхното емоционално, психическо и когнитивно развитие. Повечето деца от домовете имат нужда от допълнителна подкрепа, за да учат наравно с връстниците си.

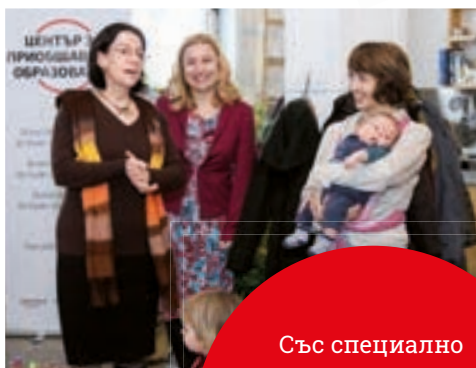
Децата със затруднения в ученето, независимо от различните причини, които могат да стоят зад това, често са смятани за глупави и мързеливи. По-лошото е, че децата започват да възприемат себе си като такива и да се чувстват виновни за трудността си да учат.

Навременната намеса от подходящ специалист е важна за положителната лична самооценка и предприемане на стъпки за преодоляване на затрудненията чрез усвояването на специфични стратегии за справяне с трудностите в училище и самоподготовката.

Как се събират средствата?

Чрез продажбата на детската книжка „Жирафът, който не се побираше в книжката“. В последните години 100% от приходите, събрани от продажбата са дарение и са предназначени за терапевтична работа с децата.

Авторката – Яна Казакова, Център за приобщаващо образование и всички*, които разпространяват книжката, даряват своя труд безвъзмездно, в помощ на деца със затруднения в ученето, прекарали първите години от живота си в институции.

Със специално събитие през януари отбелязахме шестия рожден ден на **Живко и приятели.**

* Местата, от които книгата може да бъде закупена са: онлайн магазин „Слънчица“, офиса на Център за приобщаващо образование и при нашите партньори, на които сърдечно благодарим за безвъзмездната подкрепа:

Книжарници *Siela*, *+Това*, *COCORICO cafe-boutique*, Детска къща „Приказка без край“, Магазин „Лайка“, Магазин *Зоя.бг*, МУЗЕЙКО, ателие-книжарница „Къща за птици“.

Обучения

В Център за приобщаващо образование вярваме, че за да бъдат педагогическите екипи подкрепящи, те самите трябва да бъдат подкрепени, затова провеждаме обучения и менторски програми на общообразователни и ресурсни учители, възпитатели, директори и социални работници, така че да се чувстват добре квалифицирани и успешни в работата си.

През изминалата година проведохме 23 обучения и обучихме над 800 учители и специалисти по теми в области като училищно управление, партньорство с родители, детска закрила, педагогически практики, глобално образование и други.

От въвеждането на *Информационния регистър на одобрените програми за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти (ИРОПК)* на МОН през 2016 година към днешна дата, Център за приобщаващо образование има десет обучителни програми за педагогически специалисти, които са част от Регистъра. Успешното преминаване на всяка от обучителните програми води до присъждане на един квалификационен кредит, необходим на педагозите за процеса по атестация, съгласно *НАРЕДБА № 12 от 01.09.2016 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.*

Освен обученията, включени в ИРОПК, предлагаме и подготовка и провеждане на обучения по заявка. Темата и съдържанието на обученията се договарят предварително, за да отговорят в

най-голяма степен на нуждите и очакванията на нашите партньори.

В допълнение към обученията за специалисти, *Център за приобщаващо образование* организира обучения и семинари, насочени към деца. В тях запознаваме ученици и младежи с проблемите и противоречията на глобализацията и съвместното търсене на решения на глобалните предизвикателства, както и с темите на детското участие.

Предлаганите от **Центъра** обучения включват:

- „Детското участие е важно“ – обучителен семинар за учители, възпитатели и педагогически съветници.
- Ролята на училищното управление в процеса на изграждане на приобщаваща училищна среда. Основи на ефективното училищно управление.
- Базов обучителен семинар по разработване на политика и процедури за закрила на детето в училище.
- Ранно оценяване на риска от обучителни трудности в начален етап – 1-ва част. Входна карта за наблюдение на ученик в първи клас и на идеи за дейности и стратегии за подкрепа в клас.
- Глобалното гражданско образование в гражданското, здравното, интеркултурното и екологичното образование.
- Ранно оценяване на риска от обучителни трудности в начален етап – 2-ра част. Карта за идентифициране на затруднения при четене, писане и математика и на идеи за дейности и стратегии за подкрепа в клас."
- Партньорството с родителите като елемент на Модела за изграждане на приобщаваща училищна среда.
- Екипна работа за подкрепа за личностно развитие в детската градина и училището.
- Процес на самооценяване и планиране на приоритети на училището с Инструмент за анализ на училищната среда.
- Своевременно идентифициране на затруднения с ученето в началото на прогимназиален етап. Представяне на Тетрадка на учителя на пети клас.

Информирайте се за обученията на **Центъра** на www.cie.bg, раздел *Обучения*

Изминалата 2017-та година беше значима както за *Център за приобщаващо образование*, така и за поддържаният от нас *онлайн магазин „Слънчица“*. Паралелно с представянето на новия ни сайт (www.cie.bg), *онлайн магазинът* беше интегриран и вече е част от сайта на организацията. В допълнение, *„Слънчица“* вече има нови дрехи, благодарение на което може да се похвали с по-приветлив и удобен за потребителите дизайн.

Със своята мисия да подпомага професионалисти, родители и деца, *„Слънчица“* предлага все по-широк набор от книги, пособия в помощ на ученето и терапевтични кукли, подбрани от екипа на *Център за приобщаващо образование*.

През изминалата година освен радващите се на популярност продукти на *Институт за позитивна психотерапия*: книгата *„Защо все аз? Терапевтични приказки за деца и родители“* и *Емоционални карти*, на *„Слънчица“* вече можете да откриете и най-новата част от серията *„Позитивно родителство“* – *Креативната кутия „Бърза помощ за родители“*. Помагалото съдържа различни емоционални и комуникативни задачи, които насърчават взаимоотношенията и изграждат самооценката на детето.

„Слънчица“ предлага повече от 40 книги и помагала за подпомагане на ученето, над 30 терапевтични кукли и набор от безплатни ресурси за родители и учители, като броят им продължава да расте.

Посетете ни на
www.cie.bg, раздел *Магазин*
и се запознайте с избраните
от нас продукти!

Училищна медиация

През 2016 за пръв път предложихме **училищната медиация** като алтернатива на изтощителните битки в училище между директори, учители, ученици и родители, които нерядко прерастват в желание за съдебно доказване на правота.

През 2017 все повече хора – родители, директори, представители на общини се обръщат към нас със запитване за процедура по медиация. Не много от тях стигат до това да се срещнат и в доброволен и равнопоставен разговор да намерят взаимноизгодно решение, но тези които го направиха, останаха доволни и продължиха приятно изненадани и удовлетворени от процеса.

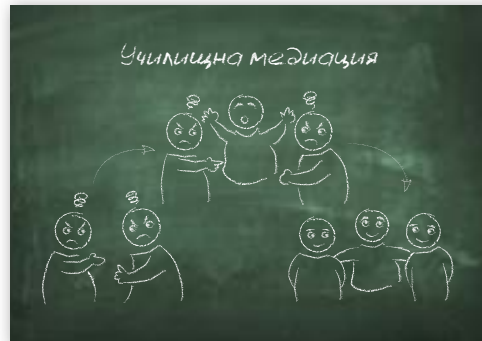
Как се случва медиацията?

Обикновено някой се обажда, споделя за голям конфликт, който смята за нерешим, но все пак пита „Мислите ли, че медиацията може да помогне?“. Зависи от готовността на страните да намерят решение, но медиацията в най-голяма степен може да подкрепи процеса. Страната, която първа се е обърнала към медиатор често се учудва, че и другата страна всъщност е готова да участва и също търси решение.

Какво се случва по време на медиацията?

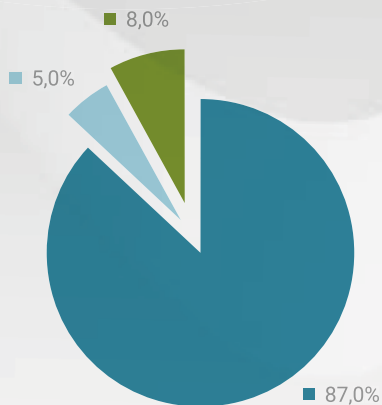
След като страните изложат своите позиции, които обикновено са им взаимно известни и те многократно са ги сблъскали, те разбират, че на ниво позиции решение няма. И тогава започва същинската медиация – да открием какво всъщност е довело до тези твърди позиции, къде са се случили недоразуменията, разминали очакванията и откажът да се поставим на мястото на другия.

Ясно е, че процедурата по медиация е несравнимо по-евтина от съдебно разрешаване на спор, а и както казват съдиите: „Най-големият успех за един съдия е, ако и двете страни са доволни на 50%. Само че, всяка страна се бори за своите 100% и затова винаги се чувстват ошетени.“ За медиацията целта е друга – всеки да намери своите 100%, защото в медиацията не делим, а разширяваме, докато намерим решение за всички.

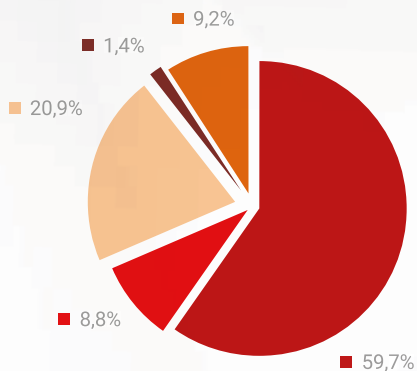
Финанси

Приходи

- Финансирани дейности по проекти
1 505 240 лв.
- Стопанска дейност
86 990 лв.
- Фондонабиране
138 400 лв.

Разходи

- Дейности по проекти/работа с училища
1 033 500 лв.
- Управление и развитие
152 470 лв.
- Инвестиция в собствен офис
361 830 лв.
- Стопанска дейност и съфинансиране по проекти
24 150 лв.
- Предстоящи дейности през 2018 г.
158 680 лв.

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА ПОДКРЕПАТА!

През изминалата година получихме много положителни отзиви от хората, с които работим. Ето някои от тях:

За обученията:

- „Обучителите са харизматични“;
- „Опитна организация и подготовка“;
- „Яснота – как да се справим с поставените задачи, които ни предстоят“;
- „Спонтанно, искрено, стойностно“;
- „Продължавайте, защото има смисъл! Децата Ви благодарят“;

За курса „Запознаване с приобщаващото образование“?

- „Благодарности за труда Ви, изключително достъпна и много полезна платформа!“;
- „Изключително полезен, иновативен и интерактивен курс. Благодаря!“;
- „Станах много по-чувствителна по темата“;
- „Работата ми с децата със СОП е вече по-лека и резултатна“;

От фейсбук страницата ни:

- „Екипът на Центъра: умни, креативни, всеотдайни млади хора – с поглед в бъдещето за нас и за нашите деца! Заслужават уважение и подкрепа!“;
- „Много полезна информация! Ще я пренесем отвъд границите на България – в българските неделни училища в чужбина... Поздрав!“;
- „Много благодаря за статията. Описаната ситуация е едно към едно с мен. Поне разбрах, че съм на верен път“;

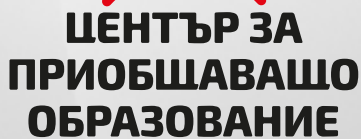
За годишната ни конференция по приобщаващо образование:

- „Поздравявам Ви за организацията, за дребните необичайни детайли, за „качеството“ на публиката и за смелостта да изричате пред нея неща за родната ни действителност, които учителите обикновено трудно чуват. Явно за всичките ви години работа сте спечелили нейното доверие до степен, до която можете да си го позволите - точно както човек може да си позволи да каже на приятеля си всичките му недостатъци и той да не му се сърди, а да знае, че целта е помощ и градивност, вместо самоцелна критика“.

За сайта Приобщи.се:

- „Харесвам стратегиите и конкретните практически модели при работа с децата“;
- „Възможност за обмен на практики и опит в областта на приобщаващото образование“;
- „В сайта ми допада най-много, това че има много статии почти всеки ден, много неща, които могат да се научат“;
- „Информацията, свързана с нормативната уредба“;
- „Демократичност на мненията“;
- „Допада ми стила на написаното и споделянето на добри практики“.

**ЦЕНТЪР ЗА
ПРИБШАВАЩО
ОБРАЗОВАНИЕ**

+359 898 500 848

office@cie-bg.eu

www.cie.bg

www.priobshti.se